

Dar múdrosti

Dnes začíname cyklus katechéz o daroch Ducha Svätého. Viete o tom, že Duch Svätý tvorí dušu, životnú miazgu Cirkvi a každého jednotlivého veriaceho. Je Božou láskou, ktorá si v našom srdci robí svoj príbytok a vstupuje do spoločenstva s nami. Duch Svätý je vždy s nami, je vždy v nás, je v našom srdci.

Sám Duch Svätý je najdokonalejší Boží dar (porov. Jn 4,10), je darom Boha a tomu, kto ho prijme, odovzdáva rozličné duchovné dary. Cirkev ich uvádza sedem, počet, ktorý symbolicky naznačuje plnosť, celistvosť. Sú to tie dary, s ktorými sa oboznamujeme pri príprave na sviatosť birmovania a ktoré zvolávame starobyľou modlitbou nazvanou „sekvencia k Duchu Svätému“. Dary Ducha Svätého sú tieto: dar múdrosti, dar rozumu, dar rady, dar sily, dar poznania, dar nábožnosti a dar bázne voči Bohu.

Prvým darom Ducha Svätého podľa toho zoznamu je teda múdrosť. Nejde však len o ľudskú múdrosť, to nie, pretože takáto ľudská múdrosť je ovocím poznatkov a skúseností. Vo Svätom písme sa hovorí o tom, že Šalamún si vo chvíli svojej korunovácie za kráľa Izraela žiadal dar múdrosti. Múdrosť spočíva práve v tomto: je milosťou smieť vidieť každú vec Božími očami. Ide práve o to: vidieť svet, vnímať situácie, okolnosti, ťažkosti, všetko, Božím pohľadom. Toto je múdrosť. Niekedy vidíme veci podľa našej chuti alebo podľa rozpoloženia nášho srdca, či už s láskou alebo s nenávisťou, so závišťou... Nie, toto nie je Boží pohľad. Múdrosť je to, čo v nás koná Duch Svätý, aby sme videli všetky veci Božími očami. Toto je dar múdrosti. Je zrejmé, že tento dar pochádza z dôvernosti s Bohom, z intímneho vzťahu, ktorý s ním máme, zo vzťahu detí s Otcem. A Duch Svätý, vtedy, keď máme tento vzťah, nám dáva dar múdrosti. Keď sme v spoločenstve s Pánom, Duch Svätý akoby premieňal naše srdce a umožňoval mu vnímať všetko svoje teplo a priazeň.

Duch Svätý robí kresťana „múdrym človekom“. Nie však v zmysle vlastníctva hotovej odpovede na každú vec, ako taký, ktorý vie všetko. Človek naozaj múdry v Božom zmysle toto nevlastní. Avšak vo význame, že „vie“ o Bohu, vie, ako Boh pôsobí, rozoznáva, kedy je nejaká vec od Boha a kedy nie je od Boha; chápe to prostredníctvom tej múdrosti, ktorú Boh dáva našim srdciam. Srdce múdreho človeka má v tomto zmysle „chuť pre Boha“. Aké je dôležité, aby v našich spoločenstvách boli takíto kresťania! Všetko v nich hovorí o Bohu a stáva sa nádherným a živým znamením jeho prítomnosti a lásky! Je to skutočnosť, ktorú nemôžeme improvizovať, ktorú si nemôžeme zabezpečiť sami; je darom, ktorý Boh dáva tým, ktorí sú poddajní Duchu Svätému. V našom vnútri, v srdci máme Ducha Svätého, môžeme mu načúvať a môžeme mu nenačúvať. Ak mu načúvame, Duch Svätý nás učí ceste múdrosti, obdarúva nás múdrosťou, ktorá znamená vidieť Božími očami, počuť Božími ušami, milovať Božím srdcom, posudzovať veci Božím úsudkom. Takáto je múdrosť, ktorú nám dáva Duch Svätý a všetci ju môžeme mať. Stačí o ňu prosiť Ducha Svätého. Veď si len pomyslíte na mamu v domácnosti s deťmi. Keď jedno dieťa urobí to, a ďalšie vymýšľa niečo iné, úbohá mama lieta z jednej strany na druhú, boriac sa s problémami svojich detí. A keď sa mamy unavia a nakričia na svoje deti, je to múdrosť? Vykričať sa na deti, pýtam sa vás, je múdre? Čo poviete: je to múdrosť alebo nie? Nie! Avšak, keď matka vezme dieťa, láskavo ho napomenie a povie mu: „ale, toto sa predsa nerobí...“ a vysvetlí mu to s veľkou trpezlivosťou, je toto Božia múdrosť? Áno! To je to, čo nám dáva Duch Svätý do života!

Tiež v manželstve, napríklad, keď sa dvaja manželia – manžel a manželka – hádajú a potom sa na seba ani nepozrú, a ak sa pozrú, tak so zamračenou tvárou: je toto Božia múdrosť? Nie! Avšak, keď povie: „Búrka prešla, udobrimo sa“ a znova urobia ústretový krok smerom k zmiereniu: je toto múdrosť? (zhromaždení odpovedajú: „áno“!). Áno, toto je dar múdrosti. Nech príde do našich domovov, nech príde k deťom, nech príde k nám všetkým! A toto sa nenadobúda učením, je to dar Ducha Svätého. Preto máme prosiť Pána, aby nám dal Ducha Svätého, aby nám dal dar múdrosti, tej Božej múdrosti, ktorá nás učí hľadiť Božími

očami, cítiť Božím srdcom, hovoriť Božími slovami. S touto múdrosťou poďme vpred, budujme rodinu, budujme Cirkev a všetci sa posväťme. Prosme dnes o milosť múdrosti. Poprosme o ňu Pannu Máriu, ktorá je sídlom múdrosti, tohto daru. Nech nám ona daruje túto milosť. Ďakujem.

Dar rozumu

Po tom, ako sme sa zaoberali darom múdrosti ako prvým zo siedmich darov Ducha Svätého, chcel by som dnes zamerať pozornosť na druhý dar, ktorým je dar rozumu. Nejde o ľudský rozum, o intelektuálnu schopnosť, ktorou môžeme byť viac či menej nadaní. Je to skôr milosť, ktorú môže vliať iba Duch Svätý, a ktorá vyvoláva v kresťanovi schopnosť ísť ponad vonkajší aspekt skutočnosti a skúmať hĺbku Božích myšlienok a jeho plánu spásy.

Apoštol Pavol, obrátiac sa na komunitu v Korinte, výstižne opisuje účinky tohto daru, teda to, čo tento dar rozumu v nás spôsobuje. Pavol hovorí takto: «Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú. Ale nám to Boh zjavil skrze Ducha, lebo Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny» (1 Kor 2,9-10). To samozrejme neznamená, že kresťan môže pochopiť akúkoľvek vec a nadobudnúť plné poznanie Božích zámerov. To všetko očakávame, že sa zjaví v celej svojej jasnosti, keď sa ocitneme pred Božou tvárou a staneme sa naozaj zjednotení s ním. Ako však naznačuje samotný výraz *intellectus* v latinčine, dar rozumu nám umožňuje „*intus legere*“, čo znamená „čítať vo vnútri“. Tento dar nám pomáha chápať veci tak, ako ich zamýšľal Boh, ako ich chápe on, s Božím rozumom. Nieкто totiž môže pochopiť nejakú situáciu ľudským rozumom, s rozvahou, a je to v poriadku. Avšak porozumieť nejakej situácii do hĺbky, tak ako jej rozumie Boh, je účinkom tohto daru. A Ježiš nám chcel poslať Ducha Svätého, aby sme mali tento dar, aby sme my všetci mohli pochopiť veci tak, ako im rozumie Boh, Božou inteligenciou. Je to nádherný dar, ktorý Pán daroval nám všetkým. Tento dar nás vovádza do dôvernosti s Bohom a umožňuje nám mať účasť na pláne lásky, ktorý má s nami Boh.

Je teda zjavné, že dar rozumu je úzko spätý s vierou. Keď Duch Svätý prebýva v našom srdci a osvecuje našu myseľ, dáva nám denne vzrastať v chápaní toho, čo Pán povedal a vykonal. Sám Ježiš povedal svojim učeníkom: Zošlem vám Ducha Svätého a on vám dá porozumieť všetkému, čo som vás naučil. Porozumieť Ježišovej náuke, porozumieť jeho slovu, pochopiť evanjelium, pochopiť Božie slovo. Nieкто by mohol čítať evanjelium a niečomu porozumieť, ak však čítame evanjelium s týmto darom Ducha Svätého, môžeme porozumieť Božím slovám do hĺbky. A to je veľký dar, obrovský dar, o ktorý máme prosieť a vyprosovať si ho spoločne: Daj nám, Pane, dar rozumu.

V Lukášovom evanjeliu sa nachádza príbeh, ktorý veľmi dobre vyjadruje hĺbku a silu tohto daru. Dvaja učeníci, po tom, ako sa prizerali Ježišovej smrti na kríži a jeho pochovaniu, sklamaní a zdrvení odchádzajú z Jeruzalema a vracajú sa do svojej dediny Emauzy. Kým sú ešte na ceste, vzkriesený Ježiš sa k nim pripája a začína sa s nimi rozprávať, ale ich oči, zastreté smútkom a beznádejou, nie sú schopné ho spoznať. Ježiš kráča s nimi, oni však sú natoľko smutní, natoľko zúfalí, že ho nespoznávajú. Keď im však Pán vysvetľuje Písma, aby pochopili, že musel trpieť, zomrieť a vstať z mŕtvych, otvorili sa im oči mysle a v srdciach sa zažala nádej (porov. Lk 24,13-27). A takto s nami koná Duch Svätý: otvára nám myseľ, otvára nás, aby sme lepšie chápali, lepšie chápali Božie veci, ľudské záležitosti, situácie a všetky veci. Dar rozumu je dôležitý pre náš kresťanský život. Prosme si ho od Pána, aby nám ho dal, aby dal tento dar nám všetkým, aby sme chápali tak ako chápe on veci, ktoré sa dejú a aby sme porozumeli predovšetkým Božiemu slovu v evanjeliu. Ďakujem.

Dar rady

Počuli sme v čítaní úryvku z knihy Žalmov tieto slová: «Pán mi radí, Pán sa mi vo vnútri prihovára». A toto je ďalší dar Ducha Svätého, dar rady. Vieme, aké je dôležité, predovšetkým v tých najcitlivejších momentoch, môcť počítať s usmerneniami múdrych ľudí, a tých, ktorí nás majú radi. Prostredníctvom daru rady je to teda sám Boh so svojím Duchom, ktorý osvecuje naše srdce, aby sme si uvedomili správny spôsob ako hovoriť a ako sa správať a cestu, akou sa máme uberať. Ako v nás tento dar pôsobí?

1. Vo chvíli, keď ho prijme a privítame vo svojom srdci, Duch Svätý nás ihneď začína robiť vnímavými na jeho hlas a schopnými nasmerovať naše myšlienky, naše cítenie a naše úmysly podľa Božieho srdca. Zároveň nás vždy väčšmi privádza k tomu, aby sme svoj vnútorný pohľad zamerali na Ježiša ako náš vzor ako sa správať a ako vytvárať vzťahy s Bohom Otcom a s bratmi. Dar rady je teda darom, ktorým Duch Svätý uschopňuje naše svedomie urobiť konkrétnu voľbu v spoločenstve s Bohom, podľa Ježišovej logiky a jeho evanjelia. Týmto spôsobom nám Duch umožňuje vnútorne rásť, dáva nám pozitívne rásť, umožňuje náš rozvoj v spoločenstve a pomáha nám, aby sme neupadli do područia egoizmu a svojho pohľadu na veci. Takto nám Duch pomáha vzrastať a aj žiť v spoločenstve.

2. Základnou podmienkou pre uchovanie tohto daru je modlitba. Vždy sa teda vraciame k tomu istému, však? Modlitba. Modlitba je naozaj veľmi dôležitá. Modliť sa. Modliť sa tie modlitby, ktoré všetci poznáme od detstva, no modliť sa aj vlastnými slovami, prosiť Pána: «Pane, pomáhaj mi. Porad' mi, čo mám teraz urobiť?» Modlitbou vytvárame priestor pre Ducha, aby prišiel a pomohol nám v danej chvíli, aby nám poradil, čo máme my všetci konať. Modlitba! Nikdy nezabudnime na modlitbu, nikdy! Nikto si ani nevšimne, keď sa modlíme v autobuse, po ceste. Modlime sa v tichu, srdcom, využívajme tieto chvíle na modlitbu. Modlime sa, aby nám Duch Svätý dal tento dar rady. V dôvernosti s Bohom a v načúvaní jeho slovu postupne odložíme nabok našu osobnú logiku, najčastejšie diktovanú našou uzavretosťou, predsudkami, našimi ambíciami, a namiesto toho sa naučíme pýtať sa Pána: «Čo si želáš ty?», prosiť si o radu od Pána. A toto robíme prostredníctvom modlitby. Týmto spôsobom v nás dozrieva hlboký súlad, akoby rovnaká prirodzenosť v Duchu, a zakúšame, aké pravdivé sú Ježišove slová zachytené v Matúšovom evanjeliu: «Nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám bude dané, čo máte povedať. Veď to už nie vy budete hovoriť; ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás» (Mt 10,19-20). Duch je teda ten, kto nám radí, my mu však musíme dať priestor, aby nám mohol poradiť. A dať priestor znamená modliť sa, aby prišiel a vždy nám pomáhal.

3. Tak ako všetky dary Ducha Svätého, aj dar rady predstavuje poklad pre celé kresťanské spoločenstvo. Pán sa nám neprihovára iba v hĺbke srdca - zaiste, prihovára sa k nám tam, ale nie iba tam – ale aj cez hlas a svedectvo bratov. Je naozaj veľkým darom stretnúť mužov a ženy viery, ktorí nám, a to najmä v najkomplikovanejších a najdôležitejších obdobiach nášho života, pomôžu zažať svetlo v našom srdci a rozpoznať Pánovu vôľu! Pamätám si ako raz, keď som bol v spovednici, pred ktorou stál dlhý rad, bolo to vo svätyni v Lujan, v diecéze biskupa, ktorý je tu prítomný. V rade stál chlapec, celý moderný, s tetovaním a všetkými tými vecami. Prišiel, aby mi povedal, čo sa mu prihodilo. Išlo o veľký a ťažký problém. «A ty, čo by si urobil?» A on mi odpovedal: «Ja som toto všetko rozpovedal svojej mame a ona mi povedala: Choď za Pannou Máriou a ona ti povie, čo máš robiť». Táto žena mala dar rady. Nevedela, ako vyriešiť synov problém, naznačila však správnu cestu: choď k Panne Márii a ona ti povie. Toto je dar rady. Nehovorme: toto a tamto..., nechajme, nech hovorí Duch. A táto pokorná a jednoduchá žena dala synovi tú najlepšiu radu, nádhernú radu, pretože chlapec mi povedal: «Hľadel som na Pannu Máriu a cítil som, že mám urobiť to a to». Nemusel som k tomu nič dodávať. Všetko urobili mama, Panna Mária a ten chlapec. Toto je

dar rady. Vy, mamy, ktoré máte tento dar, vyprosujte si tento dar pre svoje deti, dar vedieť poradiť deťom. Je to dar Boží.

Drahí priatelia, Žalm 16 nás pozýva modliť sa týmito slovami: «Velebím Pána, čo ma múdrosťou obdaril; v noci ma k tomu moje srdce vyzýva. Pána mám vždy pred očami; a pretože je po mojej pravici, nezakolíšem sa» (Ž 16,7-8). Kiež môže Duch Svätý vždy vlievať do nášho srdca túto istotu a naplňať nás tak svojou útechou a pokojom! Vyprosujte si vždy dar rady. Ďakujem.

Dar sily

Uvažovali sme nad prvými tromi darmi Ducha Svätého: darom múdrosti, darom rozumu a darom rady. Dnes sa zamyslime nad tým, čo koná Pán. On vždy prichádza, aby nás posilnil v našej slabosti a robí to osobitným darom, darom sily.

1. Je jedno Ježišovo podobenstvo, ktoré nám pomáha porozumieť dôležitosti tohto daru. Rozsievateľ vyšiel rozsievateľ, avšak nie každé zrno, ktoré hodí na zem, prinesie úrodu. To, ktoré skončí na ceste, vyzobú vtáci. To, ktoré padne na kamenistý terén alebo doprostred tŕnia, vyklíči, ale čoskoro ho vysuší slnko alebo ho udusí tŕnie. Iba to, ktoré padne do dobrej zeme, môže rásť a priniesť úrodu (porov. Mk 4,3-9; Mt 13,3-9; Lk 8,4-8). Ako sám Ježiš vysvetľuje svojim učeníkom, tento rozsievateľ predstavuje Otca, ktorý rozsieva hojne semeno svojho slova. To semeno však často naráža na vyprahnutosť nášho srdca a aj keď je prijaté, hrozí, že zostane neplodné. Avšak darom sily Duch Svätý uvoľňuje pôdu nášho srdca, oslobodzuje ho od meravosti, neistôt a všetkých obáv, ktoré ho môžu brzdiť, a takto potom môžeme Božie slovo uplatniť v praxi opravdivým a radostným spôsobom. Tento dar sily je ozajstnou pomocou, dáva nám silu a zároveň nás oslobodzuje od mnohých prekážok.

2. Stáva sa, že nastanú aj ťažké chvíle a krajné situácie, v ktorých sa dar sily prejavuje výnimočným a vzorovým spôsobom. Je to v prípade tých, ktorí musia čeliť mimoriadne ťažkým a bolestným skúsenostiam, ktoré zasahujú ich život a životy ich drahých. Cirkev žiari svedectvom toľkých bratov a sestier, ktorí neváhali vydať vlastný život, aby zostali verní Pánovi a jeho evanjeliu. Ani dnes nechýbajú kresťania, ktorí v mnohých častiach sveta naďalej slávia a dosvedčujú svoju vieru s hlbokým presvedčením a vnútorným pokojom a vzdorujú ťažkostiam aj vtedy, keď vedia, že si to môže vyžadovať vysokú cenu. Aj my všetci poznáme ľudí, ktorí prekonali ťažké situácie a mnohé bolesti. Myslime na tých mužov a ženy, ktorí nesú takúto ťarchu života, zápasia o to, aby uživilí rodinu, aby vychovali deti, a robia to preto, lebo majú ducha sily, ktorý im pomáha. A koľko mužov a žien, ktorých meno nepoznáme, je ozdobou nášho ľudu, ozdobou Cirkvi, pretože sú silní vo svojom kráčaní životom, v udržiavaní svojej rodiny, vo svojej práci, vo svojej viere. Títo naši bratia a naše sestry sú svätí, každodenní svätí, svätí ukrytí uprostred nás. Majú práve tento dar sily pre plnenie si svojich osobných povinností: otcovských, materských, bratských, sesterských i občianskych. Sú mnohí, veľmi mnohí! Ďakujme Pánovi za týchto kresťanov, vyznačujúcich sa skrytou svätosťou, a je to Duch Svätý v ich vnútri, ktorý ich vedie vpred! Bude pre nás osožné myslieť na týchto ľudí. Ak to môžu robiť oni, ak to oni dokážu, prečo nie ja? A prosme si od Pána, aby nám dal dar sily.

3. Nebolo by správne myslieť si, že dar sily potrebujeme iba pri niektorých príležitostiach alebo vo zvláštnych situáciách. Tento dar má byť základným tónom nášho kresťanského bytia uprostred všednosti nášho každodenného života. Ako som už uviedol,

každý deň nášho života musíme byť silní, potrebujeme túto silu, aby sme napredovali v našom živote, udržiavali našu rodinu a našu vieru. Apoštol Pavol vyslovil jednu vetu, ktorú je pre nás dobre si vypočúť: «Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje» (Flp 4,13). Vo všednom živote, keď prídu ťažkosti, spomeňme si na to: «Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje». Pán dodáva silu vždy, nikdy nechýba. Pán nás nikdy neskúša väčšími, ako dokážeme uniesť. On je vždy s nami. «Všetko môžem v tom, ktorý ma posilňuje».

Drahí priatelia, niekedy môžeme byť pokúšaní nechať sa premôcť lenivosťou, alebo ešte horšie, sklúčenosťou pred námahami a životnými skúškami. V týchto prípadoch neklesajme na ducha, vzývajte Ducha Svätého, aby darom sily pozdvihol naše srdce a vniesol novú silu a nadšenie do nášho života a do nášho nasledovania Ježiša. Ďakujem.“

Dar poznania

Dnes by som chcel osvetliť ďalší dar Ducha Svätého, dar poznania. Keď sa hovorí o poznaní, naše myšlienky sa ihneď zamerajú na schopnosť človeka vždy lepšie spoznávať skutočnosť, ktorá ho obklopuje, a objavovať zákonitosti, ktoré riadia prírodu a vesmír. To poznanie, ktoré prichádza od Ducha Svätého sa však neobmedzuje na poznanie ľudské. Je osobitným darom, ktorý nás prostredníctvom stvorených vecí, privádza k vnímaniu Božej veľkosti a lásky a jeho hlbokého vzťahu s každým stvorením.

Keď sú naše oči osvietené Duchom, otvárajú sa pre kontempláciu Boha v nádhere prírody a veľkoleposti vesmíru a vedú nás k objaveniu toho, ako nám každá vec hovorí o ňom, ako každá vec rozpráva o jeho láske. Toto všetko v nás vzbudzuje veľký úžas a hlboký cit vďačnosti! Je to úžas, ktorý zakúšame aj vtedy, keď obdivujeme nejaké umelecké dielo alebo akúkoľvek nádhernú vec, ktorá je ovocím ľudského umu a tvorivosti. Pred týmto všetkým nás Duch nabáda chváliť Pána z hĺbky nášho srdca a uznávať vo všetkom, čo máme a čím sme nesmierny Boží dar a znamenie jeho nekonečnej lásky voči nám.

V prvej kapitole knihy Genezis, na samom začiatku celej Biblie, sa zdôrazňuje, že Boh je so svojím stvorením spokojný, opakovane zdôrazňujúc krásu a dobrotu každej veci. Na konci každého dňa sa píše: «Boh videl, že je to dobré» (Gn 1,12.18.21.25). Teda, ak Boh vidí, že stvorenie je dobré a krásna skutočnosť, aj my máme zaujať tento postoj, aby sme videli, že stvorenstvo je dobré a krásne. Toto je dar poznania, vzhľadom na túto nádhru. Chváľme Boha, ďakujme mu, že nám dal toľko krásy. Toto je cesta. A keď Boh dokončil stvorenie človeka, vtedy sa nehovorí: «Videl, že je to dobré», ale hovorí sa, že to bolo *veľmi* dobré.

Približuje si nás k sebe! V Božích očiach sme tou najkrajšou, najväčšou a najlepšou skutočnosťou zo stvorených vecí. - „Ale, otče, a čo anjeli? - Nie, anjeli sú nižšie ako my, my sme viac ako anjeli! Počuli sme to v knihe Žalmov, ako nás má Pán rád. Budme mu za to vďační. Dar poznania nás stavia do hlbokého súladu so Stvoriteľom a umožňuje nám mať účasť na jasnosti jeho pohľadu a jeho úsudku. V tejto perspektíve dokážeme v mužovi a žene vidieť vrchol stvorenia ako zavŕšenie plánu lásky, ktorý je vtlačený do každého z nás a umožňuje nám považovať sa za bratov a sestry.

Toto všetko je dôvodom spokojnosti a pokoja a robí z kresťana radostného svedka Boha, podľa vzoru sv. Františka z Assisi a mnohých svätých, ktorí vedeli chváliť a ospevovať jeho lásku cez kontempláciu stvorenia. Dar poznania nám zároveň pomáha, aby sme neupadli do niektorých prehnaných či pomýlených postojov. Prvý takýto postoj sa tvorí z rizika, že sa

budeme považovať za vládcov stvorenia. Avšak stvorenstvo nie je vlastníctvo, s ktorým môžeme nakladať podľa našich chút'ok, nie je dokonca ani majetkom iba niektorých, niekoľkých, ale je darom, nádherným darom, ktorý nám dal Boh, aby sme sa oň starali, používali ho na úžitok všetkých, vždy s veľkou úctou a vd'ачnosťou.

Druhý pomýlený postoj predstavuje pokušenie zastaviť sa pri stvorených veciach, akoby ony mohli ponúknuť odpoveď na všetky naše očakávania. Duch Svätý s darom poznania je ten, ktorý nám pomáha, aby sme do toho neupadli. Chcel by som sa však vrátiť k tej prvej pomýlenej ceste. Stvorenie treba udržiavať, nie sa ho zmocniť. Stvorenie musíme chrániť. Je darom, ktorý nám dal Pán, je pre nás. Je Božím darom pre nás. My sme strázcovia stvorenstva. Keď však stvorenie zneužívame, ničíme znamenie Božej lásky. Ničiť stvorenie znamená povedať Bohu: «Nepáči sa mi, nie je to dobré». «A čo sa ti páči?» «Páčim sa ja sám sebe». A toto je hriech. Vidíte?

Ochrana stvorenia je doslova ochranou Božieho daru, a zároveň to znamená povedať Bohu: «Ďakujem ti, som pánom stvorenstva. A aby som ním bol ďalej, nikdy tvoj dar nezničím». Takýto má byť náš postoj voči stvorenstvu. Chrániť ho, pretože keď ho my ničíme, stvorenie zničí nás. Nezabúdajme na to! Bol som raz na vidieku a počul som výrok jedného jednoduchého človeka, ktorý mal veľmi rád kvety a chránil ich, a povedal mi: «Musíme chrániť tieto nádherné veci, ktoré nám Boh dal. Stvorenie je pre nás, aby sme ho dobre využívali. Nie zneužívali, ale chránili. Pretože viete, otče, – povedal mi –, Boh vždy odpustí». «Áno, to je pravda, Boh vždy odpúšťa». «My, ľudia, muži a ženy, odpustíme niekedy». «Nuž, áno, niekedy neodpúšťame...» «Ale stvorenie, otče, nikdy neodpustí a ak ho ty nechrániš, ono ťa zahubí».

Toto nás má pobádať k tomu, aby sme sa zamysleli a prosili Ducha Svätého o tento dar, dar poznania, aby sme dobre porozumeli, že stvorenstvo je najkrajším Božím darom, ako on sám povedal: Toto je dobré, toto je dobré, toto je dobré... A je to dar tomu najlepšiemu, čo som stvoril, a tým je človek. Ďakujem.“

Dar nábožnosti

Dnes sa chceme zastaviť pri jednom z darov Ducha Svätého, ktorý býva často nesprávne porozumený či povrchno pochopený, avšak dotýka sa jadra našej kresťanskej totožnosti a nášho kresťanského života. Ide o dar nábožnosti.

Je treba ihneď objasniť, že tento dar [v *taliančine* označovaný ako „*pietà*“] sa neidentifikuje so schopnosťou mať s niekým súcit, spolucítiť s blížnym, ale naznačuje našu príslušnosť k Bohu a naše hlboké puto, ktoré nás s ním spája, to puto, ktoré dáva zmysel celému nášmu životu a udržiava nás v pevnom spoločenstve s ním, a to aj vo chvíľach ťažkých a bolestných.

Toto puto s Pánom sa nemá chápať ako nejaká povinnosť alebo ako čosi uložené zvonka. Je to puto, ktoré vychádza zvnútra. Ide o vzťah prežívaný srdcom. Je to naše priateľstvo s Bohom, ktoré nám daroval Ježiš, dar, ktorý mení náš život a naplňa nás nadšením a radosťou. Preto v nás dar nábožnosti vzbudzuje predovšetkým vd'ачnosť a vzdávanie chvály. A toto je dôvodom a najautentickejším zmyslom nášho kultu a našej adorácie. Keď nám Duch Svätý dáva vnímať Pánovu prítomnosť a všetku jeho lásku voči nám, rozohrieva nám srdce a takmer prirodzene nás pohýna k modlitbe a oslave. Nábožnosť

je teda synonymom opravdivého nábožne založeného ducha, synovskej dôvernosti s Bohom, tej schopnosti modliť sa k nemu s láskou a jednoduchosťou, ktorá je vlastná ľuďom s pokorným srdcom.

Ak nám dar nábožnosti umožňuje rásť vo vzťahu a spoločenstve s Bohom a vedie nás k tomu, aby sme žili ako jeho deti, tak isto nám pomáha zahŕňať touto láskou aj iných a považovať ich za bratov. A bezpochyby tak vo vzťahoch voči tým, ktorí sú okolo nás, tým, ktorých denne stretávame, budeme vedení pohnútkami nábožnosti, a nie svätuškárstva. Prečo vravím, že nie svätuškárstva? Pretože niektorí si myslia, že byť nábožnými znamená privrieť oči a tváriť sa ako svätý obrázok, je tak? Alebo tiež predstierať, že sú s'á nejaký svätý. Toto však nie je dar nábožnosti. Po piemontsky tomu hovorievame „*fare la magna quacia*“ [*robiť zo seba neviniatko, anjelika*]. Nie, toto nie je dar nábožnosti...

S tým darom budeme naozaj schopní radovať sa s radujúcimi, plakať s plačúcimi, byť blízkymi tomu, kto je osamelý či sklúčený, usmerniť toho, kto je v omyle, potešiť zarmúteného, prijať a postarať sa o toho, kto trpí núdzu. Je tu veľmi, veľmi úzky vzťah medzi darom nábožnosti a miernosťou. Dar nábožnosti, ktorý nám dáva Duch Svätý, nás robí miernymi, tichými a trpezlivými ľuďmi, ktorí žijú v pokoji s Bohom, v tichej službe iným.

Drahí priatelia, v Liste Rimanom apoštol Pavol potvrdzuje: «Všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi. Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba Otče!”» (Rim 8,14-15). Poprosme Pána, aby dar jeho Ducha premohol náš strach a naše neistoty, aj nášho nepokojného a netrpezlivého ducha, a aby z nás urobil radostných svedkov Boha a jeho lásky, ktorí sa klaňajú Pánovi v pravde a aj v službe blíznym, s miernosťou a aj s úsmevom, ktorý nám Duch Svätý vždy dáva v radosi. Nech nám všetkým Duch Svätý udelí tento dar nábožnosti. Ďakujem.“

Dar bázne Božej

Dar bázne voči Bohu, o ktorom dnes hovoríme, uzatvára sériu siedmich darov Ducha Svätého. Neznamená mať strach pred Bohom, to nie. Vieme dobre, že Boh je Otec a že nás miluje a chce našu spásu, a vždy odpúšťa, vždy. Preto niet dôvodu na to, aby sme sa ho báli! Bázeň pred Bohom je naopak darom Ducha, ktorý nám pripomína, akí sme maličkí pred Bohom a jeho láskou, a že naše dobro spočíva v pokornom, úctivom a dôvernom odovzdaní sa do jeho rúk. Toto je bázeň pred Bohom: prenechanie sa добрote nášho Otca, ktorý nás veľmi miluje.

Keď si Duch Svätý urobí v našom srdci príbytok, naplní nás útechou a pokojom a vedie nás k tomu, aby sme sa vnímali takí, akí sme, to jest maličkí, a to vďaka postoju, ktorý Ježiš veľmi odporúča v evanjeliu, pretože ten, kto zloží všetky svoje obavy a očakávania na Boha, cíti sa chránený a šťastný ako dieťa v otcovom náručí! Toto koná Duch Svätý v našich srdciach, umožňuje nám, aby sme sa cítili ako deti v náručí svojho otca. V tomto zmysle môžeme správne porozumieť, ako v nás bázeň pred Bohom naberá formu poddajnosti, vďačnosti a chvály, naplňajúc naše srdce nádejou. Veľakrát naozaj nedokážeme prijať Boží plán a uvedomujeme si, že sami od seba si nevieme zaistiť šťastie a večný život. Avšak práve v skúsenosti našich ohraničení a našej chudoby nás Duch potešuje a umožňuje nám vnímať, že to najdôležitejšie je nechať sa viesť Ježišom do náručia jeho Otca.

Práve preto veľmi potrebujeme tento dar Ducha Svätého. Bázeň pred Bohom nám dáva vedomie, že všetko pochádza z Božej milosti a že naša skutočná sila spočíva jedine v nasledovaní Pána Ježiša a v otvorení sa Otcovi, aby nás zahrnul svojou dobrotou a milosrdenstvom. Otvoriť srdce, aby k nám prišla Božia dobrota a milosrdenstvo. Toto koná Duch Svätý s darom bázne voči Bohu, otvára srdcia. Otvorené srdce potrebujeme preto, aby k nám prišlo Otcovo odpustenie, milosrdenstvo, dobrota a nežnosť, pretože sme nekonečne milované deti.

Vtedy, keď sme preniknutí bážňou pred Bohom, sme vedení k tomu, aby sme nasledovali Pána s pokorou, poddajnosťou a poslušnosťou. To sa však nemá diať v akomsi rezignovanom, pasívnom či dokonca uplakanom postoji, ale s úžasom a radosťou dieťaťa, ktoré si uvedomuje lásku a starostlivosť Otca. Bázeň pred Bohom z nás nerobí kresťanov, ktorí sú bojzliví a nedokážu vzdorovať, ale vzbudzuje v nás odvahu a silu!

Je to dar, ktorý nás pretvára na kresťanov presvedčených, nadšených, ktorí sa nepodriaďujú Pánovi zo strachu, ale preto, že sú pohnutí a premožení jeho láskou! Byť premoženými Božou láskou! To je nádherná skutočnosť. Nechať sa získať touto láskou Otca, ktorý nás veľmi miluje, miluje nás celým svojím srdcom.

Buďme však pozorní, pretože Boží dar, dar bázne voči Bohu je zároveň aj istým alarmom pred tvrdošijným zotrvávaním v hriechu. Vtedy, keď nejaký človek žije zle, keď sa rúha proti Bohu, keď zneužíva druhých, keď ich tyranizuje, keď žije iba pre peniaze, pre márnivosť alebo pre moc či pýchu, vtedy nás svätá bázeň Božia upozorní: pozor! So všetkou tou mocou, so všetkými peniazmi, so všetkou tvojou pýchou, so všetkou tou márnivosťou nebudeš šťastný. Nik si nemôže vziať so sebou na druhú stranu ani peniaze, ani moc, ani márnivosť, ani pýchu. Nič! Môžeme si tam vziať jedine lásku, ktorú nám dáva Boh Otec, Božie pohladenia, ktoré sme akceptovali a prijali s láskou. A môžeme tam priniesť to, čo sme urobili pre druhých.

Pozor na to, aby sme nevkladali svojou nádej do peňazí, do nadutosti, do moci, do márnivosti, pretože všetky tieto veci nám nemôžu nič prisľúbiť! Myslím napríklad na ľudí, ktorí majú zodpovednosť za iných a nechajú sa skorumpovať. Myslíte si, že skorumpovaný človek bude šťastný na druhej strane? Nie, pretože ovocie jeho skazenosti mu zamorilo srdce a bude preň ťažké ísť k Pánovi. Myslím na tých, ktorí profitujú z obchodovania s ľuďmi a z otrockej práce. Myslíte, že títo majú v srdci Božiu lásku? Tí, čo obchodujú s ľuďmi, čo ich zneužívajú na otrockú prácu? Nie, nemajú v sebe bázeň voči Bohu a nie sú šťastní, veru nie. Myslím na tých, ktorí vyrábajú zbrane, aby vyvolávali vojny. Veď si len pomyslíte, čo je to za remeslo! Som si istý, že ak sa teraz opýtam, ktorí z vás sú producentmi zbraní, odpoviete mi, že nik, nikto, pretože takí neprichádzajú počúvať Božie slovo! Vyrábajú smrť, sú kšeftármi so smrťou, kupčia so smrťou. Nech im bázeň pred Bohom umožní pochopiť, že jedného dňa sa všetko skončí a budú musieť Bohu zložiť účty.

Drahí priatelia, v 34. žalme sa takto modlíme: «Úbožiak zavolał a Pán ho vyslyšal a vyslobodil ho zo všetkých tiesní. Ako strážca sa utáborí anjel Pánov okolo bohobojných a vyslobodí ich» (Ž 34,7-8). Prosme si od Pána milosť spojiť naše hlasy s hlasmi chudobných, aby sme prijali dar bázne voči Bohu a aby sme si spolu s nimi mohli uvedomiť, že sme zaodetí do milosrdenstva a lásky Boha, ktorý je náš Otec, náš otecko. Nech je tak.“